

Nota van Inlichtingen 'Challenge Producten van natte vezelgewassen als lisdodde, olifantsgras en riet'

Datum: 19 februari 2021

In deze nota van inlichtingen geeft opdrachtgever antwoord op de in het kader van de hierboven genoemde offerteaanvraag gestelde vragen en geplaatste opmerkingen. Zowel de vragen van de Meet up als de vragen gesteld op de Discussion pagina van de challenge op www.startupinresidence.com/intergov worden hieronder beantwoord. Deze nota van inlichtingen maakt onderdeel uit van de offerteaanvraag 'Challenge Producten van natte vezelgewassen als lisdodde, olifantsgras en riet' met IUC kenmerk: 202012093.

Let op:

1) aanvulling op de offerteaanvraag: De in residence periode:

De 'in residence periode' is een begeleidingstraject dat startups helpt om te groeien en ontwikkelen. Dit onderdeel van het programma is verplicht. De verplichte onderdelen in het begeleidingstraject zijn een kick-off met alle deelnemers, een deep dive met de challenge houder en een mentor, 2-3 check-ins met je mentor en challenge houder, 3-4 inhoudelijke workshops en de demo day aan het einde van het programma. Verwachte tijdsbeslag is 30 uren.

2) Antwoorden NvI zijn leidend t.o.v. antwoorden Meet up

Onderstaande antwoorden zijn leidend en kunnen op onderdelen afwijken van de antwoorden die gegeven zijn tijdens de Meet up op 8 februari 2021.

Vraag	Algemeen/ inhoudelijk	Vraag	Antwoord
1.	Inhoudelijk	Goedendag, er wordt gesproken van een minimaal inkomen van 2000 euro per hectare. Alle gegevens die over het gemiddelde melkveebedrijf(die zitten vooral op het veen wat vernat moet worden) bekend zijn geven een inkomen van iets boven 1000 euro per hectare over 2020. Voor akkerbouwers (die zitten maar op 10% van het veen in NL volgens het CBS) is dat bedrag onder de 1000 euro per hectare. Kunt U mij Uw aanname van 2000 euro uitleggen? dit is belangrijk want U stelt dat die een van de voorwaarden is waarop beoordeeld wordt.	Wij hebben het nagevraagd bij enkele boeren in het veenweidegebied. Zij geven aan dat 2000 euro per hectare een reële schatting is.
2.	Inhoudelijk	Het spijt ons zeer het hier te moeten opmerken. Wij verstaan onder natte vezelgewassen planten die groeien met een gemiddeld waterniveau van 20 cm onder tot 20 cm boven maaiveld maar met een gemiddelde van boven maaiveld.(Paludikultuur) En Miscanthus (https://www.wur.nl/nl/Dossiers/dossier/Olifantsgras-Miscanthus.htm) hoort daar absoluut niet toe. Allen al het idee dat je met een maishakselaar in vernat veen kan oogsten is een tamelijke utopie. Miscanthus komt uit warme streken	U heeft gelijk dat miscanthus goed groeit bij droge omstandigheden, maar ook bij nattere omstandigheden kan dit gewas groeien. Hier zit nog zeker een uitdaging in. We schatten daarom in dat de opbrengst van Miscanthus 2 ton/ds/ha is. In de onderzoeksrapportage 'Natte teelten voor het veenweidegebied (Verkenning van de mogelijkheden van lisdodde, riet, miscanthus en wilg)

Vraag	Algemeen/ inhoudelijk	Vraag	Antwoord
		en vindt 650 mm regen al genoeg. Onze vraag: Wat doet het droogte lievende Olifantsgras in een lijst met natte vezelgewassen????	kunt u hier meer informatie over vinden. U kunt de onderzoeksrapportage vinden via de link 3425.pdf (louisbolck.org) .
3.	Algemeen programma	Hoe ver moet de ontwikkeling van het idee/product al gevorderd zijn?	Het kan van rijp tot groen zijn, als je het idee in de komende vijf maanden (tijdens de 'in residence' periode) kunt uitwerken tot prototype, dan kun je het indienen.
4.	Algemeen programma	Wat is de procedure als er twee verschillende toepassingen uit het huidige traject kunnen komen die beiden aan de criteria voldoen? Kan ik deze beiden opgeven in dezelfde aanvraag?	Beide toepassingen kunnen ingediend worden. Let echter wel op! Je dient wel twee losse inschrijvingen in te leveren die elk voldoen aan de genoemde criteria in de offerteaanvraag. Voor elk idee één. Het maximum aantal verschillende toepassingen/inschrijvingen die per challenge mogen worden ingediend is twee (2).
5.	Algemeen programma	Hoeveel ideeën worden gehonoreerd met een prijs?	Een jury selecteert 1 idee. Aan de startup met het winnende idee wordt de opdracht gegund.
6.	Algemeen programma	Hoe is het met geheimhouding betreffende niet gehonoreerde ideeën? Deze staan, neem ik aan, niet openbaar ergens gepubliceerd?	De inzendingen en gegevens worden niet ergens openbaar gepubliceerd.
7.	Algemeen programma	Zijn er financieringsmogelijkheden voor na de 'in residence' periode?	Momenteel is dit niet begroot. Het is niet zo dat er na de 'in residence' periode automatisch een vervolgoopdracht gegeven wordt. Wij zullen er wel ons best voor doen om het ontwikkelde prototype te delen binnen ons netwerk om het goede idee verder te ontwikkelen.
8.	Algemeen programma	Wanneer start het startup traject?	Het traject begint op 3 mei 2021. Zie de offerteaanvraag voor meer informatie over de planning en het proces.
9.	Inhoudelijk	Waarom wordt er specifiek gezocht naar nieuwe toepassing van de natte vezelgewassen. Waarom voldoen vanuit jullie perspectief de bestaande toepassingen niet? Olifantsgras is bijvoorbeeld nu al nuttig voor Bio-ethanol, en betonversterking. Wageningen Universiteit, heeft al diverse toepassingen bewezen.	Veel vezelgewassen kun je niet aan koeien voeren, dus we moeten naar nieuwe toepassingen en nieuwe vermarkting. Dat is de reden waarom de challenge is uitgeschreven. Daarnaast levert de bestaande toepassing te weinig op en is daarmee niet levensvatbaar.
10.	Inhoudelijk	Waar kan ik monster-materiaal van de vezelgewassen vandaan halen om testen mee te doen?	Riet kun je makkelijk aan komen. Er zijn meerdere plekken waar met lisdodde teelt wordt geëxperimenteerd. Dat is in Friesland (Better Wetter), KTC Zegveld/VIC (Home KTC Zegveld), Innovatie programma veen (Assendelft, Innovatie Programma Veen – Tegengaan bodemdaling veenweidegebied) en Natte teelten bij de boer (Ankeveen Proef natte landbouw Ankeveen Waternet). De teelt van Miscanthus vindt ook plaats op het KTC Zegveld/VIC. Om de projecten te bundelen is er ook een nationaal 'kennismakelaar' natte teelten actief. Zijn naam is Roelof Westerhof (roelof@veenweiden.nl).

Vraag	Algemeen/ inhoudelijk	Vraag	Antwoord
11.	Inhoudelijk	Kunnen jullie een hoeveelheid gewas aanleveren voor het uitvoeren van een experiment? Hoe dient dat meegenomen te worden in de kosten?	Riet en Miscantus is zowel binnen als buiten het veenweidegebied aan te komen. Voor enkele liters geoogst Lisdodde kan het best contact worden opgenomen met Roelof Westerhof (Groene Hart), Roel van Gerwen (regio Noord-Holland) of Tim Pelsma (Groene Hart). De kosten moeten meegenomen worden in de kosten die u offreert.
12.	Inhoudelijk	Maakt het uit welke planten worden onderzocht? Kan eventueel ook naar Pitrus worden gekeken?	Eigenlijk maakt dat niet uit, we staan er voor open. Het is wel zo dat de natte vezelgewassen kansrijk zijn, maar Pitrus kan wellicht ook innovatief zijn. Dat is leuk, en dat is juist waarom we hier met een bredere groep over na willen denken.
13.	Inhoudelijk	In hoeverre wordt er een link gemaakt met het 'vernieuwersnetwerk groene reststromen' van Provincie Zuid Holland? Andere (niet winnende) ideeën kunnen ook in dat netwerk wellicht worden opgepakt.	Er wordt geen link gemaakt met het 'vernieuwersnetwerk groene reststromen', maar LNV werkt in Intergov in samenwerkingsverband samen met provincie Zuid-Holland. Er kunnen dus gemakkelijk connecties gelegd worden.
14.	Inhoudelijk	Hoe zit het met de kosten van het bronmateriaal? Is het bijvoorbeeld mogelijk om een vrachtwagen materiaal beschikbaar gesteld te krijgen? Of dienen we deze kosten mee te begroten?	Indien u de kosten voor het bronmateriaal in rekening wilt brengen, dan moet u de kosten meenemen in uw prijsopgave. De lisdodde worden op dit moment geoogst en hebben reeds al een bestemming gevonden. Aan (kleinere) hoeveelheden kunnen wij de winnaar van de challenge helpen.
15.	Inhoudelijk	Is het de bedoeling dat de startup het product maakt vanuit de natte gewassen of mag het ook vanuit een derivaat van het natte gewas? Voorbeeld: Wij zouden de cellulose uit het olifantsgras willen gebruiken voor hoogwaardige toepassingen. Het winnen van pulp vanuit het olifantsgras zal op grote schaal gedaan moeten worden om de prijs laag te houden. Origineel zouden wij ons niet op het winnen van de pulp willen richten maar op het maken van producten vanuit de pulp.	We staan ook open voor producttoepassingen op het derivaat.
16.	Inhoudelijk	Gaan we uit van het gewas en al haar onderdelen op het veld in die natuurlijke vorm of is het bijvoorbeeld al gehakseld geoogst? of gedregd uit een sloot?	U kunt uitgaan van het gewas en de onderdelen op het veld in de natuurlijke vorm. De meeste vezelgewassen groeien met 10-20cm water op het maaiveld. In de periode dat dat geoogst wordt, zal het water van het maaiveld aflopen en wordt het gemaaid. Het is nog wel zoeken naar de beste oogstmethode. Er zijn verschillende oogstmomenten voor lisdodde, als je het jong maait in juni wordt het gebruikt voor voer van koeien, als je het later maait voor de winterperiode wordt het gebruikt als biobased materiaal. Informatie hierover staat ook op de website van het NKB (Natte teelten - Nationaal kennisprogramma bodemdaling).

Vraag	Algemeen/ inhoudelijk	Vraag	Antwoord
17.	Inhoudelijk	Als BioPanel maken wij op dit moment een bio-based en aan het einde van de levensduur recyclebaar en biodegradeerbaar plaatmateriaal. Daarvoor gebruiken we nu hennepvezels. Wij zouden daarvoor ook kunnen gaan experimenteren met vezels van natte gewassen, zoals Lisdodde of Olifantengras. Kunnen jullie vezels leveren of gaat het om het materiaal in de vorm zoals het van het land komt.	Het gaat om producten hoe die van het land komen. Materiaal kan verkregen worden via eerder genoemde organisaties.
18.	Inhoudelijk	In de aankondiging wordt over 15-20 ton droge stof per ha gesproken. Dat is ontzettend veel. Ik vermoed dat er met vocht gerekend is (zomermaai-beheer). Voor wintermaai-beheer zou je eerder met 2-4 ton rekenen als het om droge stof gaat denk ik. En 2.000 euro opbrengst per ha.	Bij nader inzien gaan we werken met een aanname van 10 ton/ds/ha voor riet en lisdodde en 2 ton/ds/ha voor miscanthus. Op deze wijze zijn de uitgangspunten voor een ieder gelijk.
19.	Inhoudelijk	Hoe zit het met oplossingen vanuit buitenland? Er is immers al plaatmateriaal uit Lisdodde.	In Duitsland is er veel kennis over dit onderwerp, de startup kan hiervan profiteren.
20.	Inhoudelijk	Zijn de verschillende oogstmethodes in beeld?	Dit staat het beste omschreven op de website van NKB (Natte teelten - Nationaal kennisprogramma bodemdaling).
21.	Inhoudelijk	Hoe moeten we de inkomsten van 2000 euro per ha zien. Is dat inclusief natuurbeheersubsidies?	Ja, dit is inclusief natuurbeheersubsidies.
22.	Inhoudelijk	Mag het voorstel volledig gebaseerd zijn op het anders gebruiken van bestaande toepassingen? Als in het product toevoegen in een externe productielijn, die eigenlijk al bestaat voor iets anders?	Ja, dat mag.
23.	Inhoudelijk	Mag het voorstel een groot component bevatten dat gericht is op het creëren van een nieuwe afzetmarkt / aangepast product in bestaande markt?	Ja, dat mag.
24.	Inhoudelijk	Kan het materiaal onderzoek en 'eind' product of prototype worden tentoongesteld op bijv. Dutch Design Week?	We willen de winnaar genoeg PR geven, en we hebben contacten bij de Dutch Design Week. We kunnen nu niets garanderen maar willen wel onderzoeken hoe we dat kunnen vormgeven. Van lisdodde is bijvoorbeeld al een huisje gemaakt, dat nu bij het innovatiecentrum staat. Graag willen wij u ook nog wijzen op het 'Natte teelten' symposium. Meer informatie kunt u vinden via de link: MoorWissen Events RRR2021
25.	Inhoudelijk	We hebben reeds een materiaal ontwikkeld en zouden graag een product breder in de markt zetten waardoor er veel meer materiaal van droge gewassen nodig kan zijn. Om dit mogelijk te maken heb je productontwikkelingskosten. Passen die ook binnen deze challenge? 75% van de kosten.	Ja, die passen ook binnen deze challenge.
26.	Inhoudelijk	Is de intentie om een nieuw idee te krijgen/geïnspireerd te worden? Of zijn jullie op zoek naar een bedrijf dat daadwerkelijk de opbrengsten kan genereren voor toekomstige boeren?	Dat laten we open aan de startup. Het kan allebei, maar het moet wel rendabel worden.
27.	Inhoudelijk	Levert samenwerking in de keten ook meer punten op?	Dat is geen criterium waarop extra punten worden toegekend.

Vraag	Algemeen/ inhoudelijk	Vraag	Antwoord
28.	Inhoudelijk	Waarom zoeken jullie iets nieuws? Waarom niet iets uit het buitenland ophalen?	Uit het buitenland ophalen zou ook kunnen, maar we zijn ook benieuwd naar nieuwe toepassingen. We willen de nieuwe innovatieve ideeën/oplossingen ook graag zien. Beiden zijn dus mogelijk.
29.	Inhoudelijk	Als we het business model gaan invullen, rekenen we dan met aantal hectares wat van het veld afkomt met het tarief van het maaisel? Moet je aangeven wat je zelf gewend bent of wat jullie gebruiken/vast tarief. Dat iedereen dezelfde opbrengst per hectare rekent?	We gaan voor een vaste opbrengst per ha voor de gewassen om het goed vergelijkbaar te maken.
30.	Inhoudelijk	Jullie hebben het over verschillende gewassen: lisdodde, rietafval, miscanthus. Wat krijgt de voorkeur?	We hebben niet een duidelijke voorkeur. Qua toepassing, is lisdodde het verst, daarna riet en dan miscanthus. Maar er is geen voorkeur.